

LA LOGOPÈDIA EN L'ÀMBIT SANITARI

Document de la **Comissió Mixta**
(Departament de Sanitat i Seguretat Social - DSSS)
i el Col·legi de Logopedes de Catalunya - CLC)

1. La logopèdia està englobada dins de les professions sanitàries segons **Orden Ministerial del 12 de junio del 1998** (que modifica l'Ordre del 22/6/1995 on inclou la logopèdia com a professió sanitària).
2. Segons la Llei 2/1998, de creació del **Col·legi de Logopedes de Catalunya**, el CLC exerceix les funcions que li atorga la llei de col·legis professionals i que, d'acord amb els seus estatuts, té els següents fins i funcions:

Article 5.

- a) Ordenar, dins del marc de les Lleis, i vigilar l'exercici de la professió de logopeda.
- b) Representar els interessos generals de la professió, especialment en les seves relacions amb l'Administració.
- c) Defensar els interessos professionals dels col·legiats.
- d) Vetllar perquè l'activitat professional s'adeqüi als interessos dels ciutadans.
- e) Promocionar, divulgar, investigar, fer mestratge i donar respostes per a la resolució dels problemes del llenguatge, la parla i la comunicació, com un bé de salut i com a millora de la qualitat de vida.
- f) Donar un suport de qualitat a tots els col·legiats en totes les vessants professionals: científica, material, borsa de treball i d'altres serveis anàlegs.

Article 6.

Són funcions pròpies del Col·legi per assolir els seus objectius, les següents:

- a) Vetllar per l'ètica professional i pel respecte als drets dels ciutadans, exigint, dels col·legiats, el compliment de les obligacions legals i estatutàries.
- b) Exercir la jurisdicció disciplinària en matèries professionals i col·legials.
- c) Ordenar l'exercici de la professió, determinant les condicions mínimes que garanteixen la llibertat d'actuació en el camp dels seus coneixements i de la independència de criteri en la seva actuació.
- d) Vetllar perquè l'exercici de la professió es faci en règim de lliure competència, establir barems d'honoraris, que tindran caràcter orientatiu, i establir normes que impedeixin la competència deslleial entre els col·legiats.
- e) Participar en els òrgans consultius de l'Administració quan ho requereixi i col·laborar-hi en els diferents nivells.

f) Organitzar activitats i serveis comuns, de caràcter voluntari, de tipus professional, cultural, assistencial, de previsió i anàlegs, que siguin d'interès per als col·legiats.

g) Evitar i, si cal, perseguir l'intrusisme a la professió.

h) Intervenir, en via de conciliació o arbitratge, en les qüestions que, per motius professionals, se suscitin entre els logopedes col·legiats.

i) Tenir i exercir la representació i defensa de la professió en el seu àmbit territorial davant l'Administració, els Jutjats i Tribunals, les entitats públiques, privades, i particulars; amb legitimació per ser part en els litigis que afectin interessos professionals, generals o dels col·legiats, i poder actuar per substitució processal en el seu lloc.

j) Nomenar representants de la professió en entitats, Comissions i jurats públics o privats que ho sol·licitin, i informar les bases dels concursos que afectin la professió, designant, si es veu necessari, representant en els jurats.

k) Encarregar-se del cobrament dels honoraris professionals quan el col·legiat ho demani lliure i expressament, en els termes disposats pel Reglament que dicti el Col·legi a tall'efecte.

l) Organitzar un servei d'inspecció que informi sobre la pràctica de l'actuació del col·legiat, als efectes del control col·legial de l'activitat professional.

m) Aprovar els seus pressupostos i regular i fixar les aportacions dels seus col·legiats.

n) Informar, a petició del Govern de la Generalitat, les disposicions sobre condicions generals de l'exercici professional i sobre les funcions, els àmbits i el règim d'incompatibilitats de la professió de logopeda.

o) Qualsevol altra funció relacionada amb els seus fins directament o indirectament, o que li sigui atribuïda per Llei o per delegació de l'Administració, i podrà organitzar tots aquells departaments, serveis o comissions que cregui convenients per al seu millor compliment.

3. El **Document de Perfil Professional del Logopeda** elaborat pel CLC en consonància amb el perfil europeu i internacional del logopeda —definit per la IALP (International Association of Logopedics and Phoniatrics) i per la CPLOL (Comité Permanent de Liaison des Orthophonistes-Logopèdes de l'Union Européenne)— estableix que:

- La **logopèdia** és ciència i art. La logopèdia comprèn els processos de la comunicació humana, els trastorns que hi estan relacionats i el coneixement dels mitjans de prevenir-los, avaluar-los i tractar-los.

Com a ciència constitueix un conjunt de coneixements —objectius i replicables— així com les activitats destinades a assolir aquests coneixements, els quals donen la capacitat de fer previsions.

Com a art implica un conjunt d'habilitats i destreses per portar a terme les competències pròpies de la professió, adquirides amb estudi, experiència i dedicació.

S'entén per comunicació humana, el conjunt de processos relacionats amb la comprensió i expressió verbal oral i escrita, així com amb les diverses formes de comunicació no verbal que pot utilitzar l'ésser humà.

- El **logopeda** és el professional especialitzat en logopèdia. S'ocupa de l'estudi del procés comunicatiu i de la prevenció, el diagnòstic, el pronòstic i el tractament dels seus trastorns.

4. El 4 de juliol de 2000 es va crear la **Comissió Mixta** entre en **DSSS** i el **CLC**. Segons el que estableix el protocol de constitució, "la Comissió Mixta tindrà per objecte el control i el seguiment de la realitat sanitària del país des de l'òptica dels professionals logopedes i per tant, de les iniciatives normatives que puguin afectar als esmentats professionals en el marc del sistema sanitari de Catalunya..."

"En la realització d'aquestes tasques, la Comissió Mixta prestarà especial atenció a tot allò que afecti els logopedes dins d'un marc que promogui el reconeixement professional d'aquest col·lectiu i la qualitat del servei que presta."

5. El logopeda a l'àmbit sanitari

5.1 Té les següents **competències professionals**:

- Avaluar, diagnosticar, pronosticar, rehabilitar i prevenir es trastorns de la comunicació humana
- Realitzar consultes i/o derivacions a d'altres professionals de la salut, si la situació de l'usuari ho requereix
- Exercir la direcció dels serveis de logopèdia en els diferents àmbits d'actuació
- Organitzar, supervisar, dirigir i/o integrar equips multidisciplinaris en centres d'atenció
- Organitzar, supervisar, dirigir i integrar activitats relacionades amb l'exercici professional, a l'àrea de la salut, tant en l'àmbit públic com en el privat
- Assessorar en l'elaboració, execució i avaluació de polítiques d'atenció i prevenció sobre temes relacionats amb la logopèdia
- Certificar les constatacions que es duguin a terme en l'exercici de la seva professió, pel que respecta al diagnòstic, pronòstic i tractament logopèdic

5.2 Desenvolupa la seva activitat en els següents **àmbits d'actuació sanitària**:

- Serveis hospitalaris de logopèdia, tant públics com privats
- Atenció logopèdica en Serveis d'ORL, foniatria, rehabilitació, cirurgia maxil·lofacial, neurologia, neuropediatria, psiquiatria, psicologia i altres, que en funció del constant avenç científic de les disciplines sanitàries, requereixin de la participació professional del logopeda.
- Centres d'Atenció Primària (CAP)

- Serveis socio-sanitaris, centres de convalescència...

5.3 Tracta les següents **patologies sanitàries** de marcada base orgànica, que s'extreuen del quadre sobre trastorns de la comunicació (Doc. de Perfil Professional del CLC, pàg.15):

- Alteracions relacionades amb disfuncions cerebrals: disfàsia, dislèxia, disfluències
- Trastorns secundaris a malalties neurològiques (degeneratives i no degeneratives): afàsies, anàrtria, disàrtria
- Processos laringis: disfonies (orgànica i funcional), laringectomies (totals, parcials i reconstructives)
- Alteracions orodentofacials: disglòsies (dental, labial, lingual, mandibul·lar i palatina), respiració oral, deglució atípica, alteracions masticatòries, malformacions orofacials sindròmiques i no sindròmiques, seqüeles originades per traumatismes
- Trastorns de la dinàmica deglutòria: disfàgia
- Trastorns otològics: hipoacúsies, trastorns tubàrics, implants coclears

6. La **Comissió Mixta** recorda que per garantir la qualitat de l'assistència a l'usuari, el logopeda que exerceix la seva professió ha d'estar col·legiat.

7. Tenint en compte el caràcter sanitari de la logopèdia, la **Comissió Mixta** recomana que els logopedes duguin a terme una formació continuada que garanteixi una òptima adquisició de les habilitats sanitàries.

GLOSARIO *

Afasia: Trastorn complex del llenguatge caracteritzat per la incapacitat o dificultat de comunicar-se -per alteració de la comprensió o de l'expressió- mitjançant la parla, l'escriptura o la mímica. És d'origen central i deguda a lesions (hemorràgiques, traumàtiques, tumorals, d'infart) de les àrees del llenguatge del còrtex cerebral. No s'ha de confondre amb els trastorns deguts a lesions de les vies motores o sensorials ni amb els originats per perturbacions de la consciència o la intel·ligència. Les afàsies, segons la localització de la lesió, presenten diverses formes.

Anartria: Pérdida completa de la facultad de pronunciar fonemas, por lesiones en el sistema nervioso.

Disartria: Articulación defectuosa producida por parálisis o ataxias del sistema nervioso central que rigen los músculos del habla. Se distinguen distintos tipos de disartria: atáxica, bulbar, espástica, flácida, mixta, entre otras.

Disfagia: Perturbaciones de la deglución.

Disfasia: Trastorno idiopático en la adquisición del lenguaje correcto

Disfonía: Pérdida del timbre normal de la voz. Ronquera. Se distinguen diferentes tipos de disfonía: disfuncional, hipercinética, hipocinética, entre otras.

Disglosia: Alteración o defecto de la articulación de los fonemas producida por anomalías congénitas o adquiridas, en los órganos del habla. Se distinguen en disglosia dental, labial, lingual, mandibular y palatina.

Dislexia: Dificultat d'identificar, comprendre i reproduir els símbols escrits. Els símptomes que presenta són la confusió de les lletres que tenen semblances gràfiques (trastorn òptic) o fonètiques (trastorn acústic) i l'anormalitat en l'agrupació de les lletres en formar les paraules (alteració de la funció de globalització o síntesi).

Hipoacusia: Disminución de la sensibilidad auditiva. Se distinguen diferentes grados: profunda o severa (Pérdida auditiva entre 80 y 100 % según la escala ISO.C.), grave (entre el 60 y el 80 %), moderada o mediana (entre 30 y 60 %), mediana, ligera (Pérdida entre el 10 y el 30 %)

Laringectomía: extirpación de la laringe. Se distingue: total, parcial, reconstructiva.

* Font: Diccionario de logopedia, foniatria y audiología, Jorge Perelló i Diccionari Enciclopèdic de Medicina de l'Enciclopèdia Catalana